

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca v právnej veci navrhovateľa: **J.J.**, nar. X., štátny príslušník Kolumbijskej republiky, naposledy bytom S., aktuálne s miestom pobytu: Pobytový tábor Migračného úradu MVSR R., zastúpeného JUDr. K., pracovníčkou L., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. MU-4-37/PO-Ž-2009 zo dňa 6.4.2009, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/20/2009-110 zo dňa 14.4.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/20/2009-110 zo dňa 14.4.2010 v časti, ktorou potvrdil rozhodnutie odporcu č. MU-4-37/PO-Ž-2009 zo dňa 6.4.2009 o neudelení azylu **potvrďuje** a rozsudok krajského súdu v časti, ktorou potvrdil rozhodnutie o neposkytnutí doplnkovej ochrany **m e n í** tak, že rozhodnutie o neposkytnutí doplnkovej ochrany **zrušuje a v tejto časti vracia vec odporcovi na ďalšie konanie.**

Navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku potvrdil rozhodnutie č. MU-4-37/PO-Ž-2009 zo dňa 6.4.2009, ktorým odporca s poukazom na § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky a neposkytol mu doplnkovú ochranu podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle. O trovách rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal a trovy tlmočného bude znášať štát.

Krajský súd doplnil dokazovanie vyhľadáním ďalších správ o krajine pôvodu navrhovateľa z rôznych zdrojov (správa o Kolumbii za rok 2009, univerzita v Kasseli, NSR - 4.2.2010, mapa Kolumbie s vyznačením departmentov, v ktorých pôsobí FARC, nadácia Hannsa Seidela, Mníchov – správa za rok 2009, 2008, www.amnesty.cz, agentúrne správy) ako aj výsluchom navrhovateľa a dospel k záveru, že odporca v napadnutom rozhodnutí správne a dostatočným spôsobom zistil a vyhodnotil skutkový stav veci. Podľa krajského súdu námietky navrhovateľa ohľadne nesprávneho právneho posúdenia veci a zistenia skutkového stavu v rozpore s obsahom spisov neobstoja, pretože odporca vyhodnotil žiadosť navrhovateľa z pohľadu dôvodov, ktoré navrhovateľ uviedol počas azylového konania a vyhľadal a do spisu založil informácie o krajine pôvodu navrhovateľa potrebné na posúdenie tejto žiadosti, ako aj na posúdenie bezpečnostných rizík prípadného návratu navrhovateľa do Kolumbie a ustálil, že v prípade navrhovateľa absentuje prvok perzekúcie v zmysle § 8 zákona o azyle a nebol preukázaný ani žiaden dôvod pre poskytnutie doplnkovej ochrany.

Vo vzťahu k neudeleniu azylu poukázal na to, že odporca príbeh navrhovateľa nespochybnil, no správne ho vyhodnotil ako taký, pre ktorý azyl nemožno udeliť, s odôvodnením, že predpokladom udelenia azylu podľa § 8 zákona o azyle je existencia a preukázanie opodstatnenej obavy z prenasledovania z dôvodov v tomto ustanovení vymenovaných a hoci bol navrhovateľ objektom únosu v roku 2008, stalo sa tak len kvôli jeho podobnosti s bratom – policajtom; teda ak aj v čase odchodu z Kolumbie existovali opodstatnené obavy z prenasledovania, absentuje tu štvrtý z predpokladov udelenia azylu, pretože ako to navrhovateľ sám uviedol a počas konania aj opakoval, k únosu a k problémom v minulosti došlo len na základe jeho podobnosti s bratom –

dvojčaťom a to nie v dôsledku politických aktivít brata navrhovateľa, ani v dôsledku jeho rasy, národnosti, náboženstva, príslušnosti k určitej sociálnej skupine, či pre uplatňovanie politických práv a slobôd, ale len v dôsledku výkonu jeho povolania policajta. Takto teda nebol naplnený jeden z predpokladov v zmysle § 8 zákona o azyle. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia navyše spochybnil príbeh navrhovateľa, keď poukázal na skutočnosť, že navrhovateľ v konaní predložil tlačové správy, z ktorých však vyplýva len to, že v júni 2008 bol oslobodený unesený muž menom A.A. a žena V., nie však navrhovateľ. Navrhovateľ navyše nevyužil ponúknutú možnosť policajnej ochrany ani možnosť interného presídlenia v rámci Kolumbie, čo samo o sebe vylučuje poskytnutie medzinárodnej ochrany. Ako nepravdepodobné vyznieva podľa navrhovateľa tvrdenie, že by bol v ostatných departmentoch stotožnený s bratom, keďže jeho brat bol len radovým policajtom, nie osobou známou v celej Kolumbii, ako aj tvrdenie o nemožnosti dôverovať polícii, keďže v prípade využitia ponúkanej možnosti policajnej ochrany, by osoby, ktoré by ju fakticky poskytovali, mali zjavne vedomosť o tom, že navrhovateľ je iba bratom policajta.

Krajský súd sa stotožnil aj s tou časťou napadnutého rozhodnutia, v ktorej bolo vyslovené, že navrhovateľovi sa neposkytne doplnková ochrana, pretože navrhovateľovi nehrozí uloženie či výkon trestu smrti, sám nebol nikdy trestne stíhaný a v prípade návratu do Kolumbie by mu nehrozilo zlé zaobchádzanie. Aj ak bol navrhovateľ skutočne unesený silami FARC, môže sa do Kolumbie vrátiť, pretože tieto sily nepôsobia v celom štáte a naopak – značná časť Kolumbie je bezpečnou, kam sa navrhovateľ môže presídlieť a únosy by mu tam nehrozili. Dodal, že hoci Kolumbia už roky bojuje proti gerilám, všeobecná situácia nedosahuje úroveň vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, v dôsledku ktorého by bola osobná integrita navrhovateľa v prípade jeho návratu ohrozená.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal, že krajský súd vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci a že súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhovateľ zopakoval, že dôvodmi jeho žiadosti o azyl sú obavy o vlastný život a bezpečnosť v Kolumbii, pretože bol niekoľkokrát terčom útoku povstalcov, lebo sa podobá na svojho brata – dvojča, ktorý je policajtom, ako aj všeobecne nebezpečná situácia v Kolumbii spôsobená viac ako 40 rokov trvajúcim bojom medzi vládou a gerilami, z ktorých najsilnejšou je FARC. V minulosti bol opakovane terčom útokov, urážok, výhražných telefonátov pre vzájomnú podobu s bratom, v roku 2006 sa mu povstalci vyhrážali smrťou a musel preto

3 mesiace prespávať mimo domu. Poukázal na to, že využil vnútroštátnu ochranu, keď dňa 6.9.2006 podal na prokuratúre trestné oznámenie. Jeho problémy sa vystupňovali 19.4.2008, keď počas cesty autobusom doň nastúpili dvaja muži, ktorí mu prikázali s nimi vystúpiť, potom mu oznámili, že sú z FARC a napriek preukázaniu svojej totožnosti a oznámeniu, že len jeho brat je policajt, ho uniesli. Jeho spoluväzňom bol A.A. a strážil ich muž menom W., ktorý 4.6.2008 najprv prepustil R. a 7.6.2008 zašiel aj s navrhovateľom na políciu, kde bol s ním spísaný záznam, jeho /navrhovateľa/ tam nechal a W. polícia dovolila odísť. Zdôraznil, že v spise je mnoho dôkazov svedčiacich o tom, že v Kolumbii bol vystavený trvajúcemu nebezpečenstvu a ohrozeniu, ktoré vyplývali z toho, že jeho brat bol policajt a jeho únos len potvrdil, že jeho obavy boli a sú opodstatnené.

Dodal, že na základe dostupných informácií o krajine pôvodu ako aj na základe jeho osobnej skúsenosti je pochopiteľné, že odmietol využiť ponúknutú ochrany zo strany polície. Reálna dostupnosť ochrany v krajine pôvodu bola podľa jeho názoru vyvrátená dôkazmi v spise, napr. informáciami vyplývajúcimi zo Správy o krajine pôvodu „Všeobecná bezpečnostná a ľudsko-právna situácia v súvislosti s ozbrojeným konfliktom v Kolumbii – problematika únosov“ (Amnesty International). Poukázal najmä na faktickú beztrestnosť a nestíhatelnosť v súvislosti s únosmi. Preto prijatie trestného oznámenia ani ponuku ochrany zo strany polície nemožno považovať za prejav snahy štátnych orgánov, čomu svedčí aj to, že hoci na políciu prišiel so svojim „strážcom“ W., ktorý o únose a zadržiavaní jeho osoby vypovedal do zápisnice, policajný inšpektor ho nechal odísť.

K možnosti vnútroštátneho presídlenia navrhovateľ uviedol, že je potrebné vyhodnotiť túto možnosť v kontexte konkrétneho prípadu, teda či možno od konkrétnej osoby vzhľadom na jeho situáciu a osobné skúsenosti požadovať, aby žil bezpečný a normálny život v niektorej oblasti krajiny svojho pôvodu. V súvislosti s tým poukázal na kritériá UNHCR vo vzťahu k vnútornému presídleniu z júla 2003, podľa ktorých musí príslušný orgán vyhodnotiť, či je miesto presídlenia prakticky, bezpečne a legálne dostupné pre konkrétnu osobu, či je agentom prenasledovania štát (kedy vnútorné presídlenie nie je možné), alebo neštátny subjekt (tu neexistuje možnosť presídlenia, ak existuje riziko, že človek bude aj v odporúčanej oblasti naďalej prenasledovaný) a či môže človek viesť normálny život bez toho, aby bol vystavený neprimeraným ťažkostiam, biede, teda je potrebné zvážiť osobné pomery človeka, existenciu minulého prenasledovania, bezpečnostnú situáciu a rešpektovanie ľudských práv v mieste presídlenia, ako aj možnosť ekonomického

prežitia. Odporcovi aj krajskému súdu navrhovateľ vytýkal, že sa týmito kritériami nezaoberali ani bližšie neoznačili oblasť, do ktorej by sa mohol bezpečne presídliť.

Nesúhlasil s tvrdením krajského súdu, že nevyužitie týchto foriem ochrany (vnútorné presídlenie, ponúkaná možnosť policajnej ochrany) vylučuje poskytnutie medzinárodnej ochrany, pretože medzinárodné právo nevyžaduje, aby jedinci vyčerpali všetky možnosti ochrany v rámci svojej vlastnej krajiny predtým, ako požiadajú o azyl.

Krajskému súdu vytýkal, že sa stotožnil s tvrdením odporcu o neexistencii dôvodov pre poskytnutie doplnkovej ochrany, keď z predložených podkladov vyplýva, že 40-ročný konflikt má množstvo civilných obetí a ako Ministerstvo zahraničných vecí USA, tak aj Human Rights Watch a Amnesty International označujú situáciu v Kolumbii za „vnútorný ozbrojený konflikt“.

Na záver odvolania navrhovateľ vyslovil názor, že existuje dôvod aj pre udelenie azylu a to z dôvodu príslušnosti k určitej sociálnej skupine, ktorú možno označiť ako „príslušníci bezpečnostných síl Kolumbie a ich rodinní príslušníci“. Dôvodil, že táto skupina obyvateľstva je v Kolumbii prenasledovaná, sú vystavení únosom, zavražďovaniu a zabíjaniu zo strany geríl, predovšetkým FARC, ako neštátneho subjektu prenasledovania. Dodal, že je jedno, že on nie je policajtom, podstatné je, že ho za policajta považovalo FARC a že práve z tohto dôvodu bol obeťou ich útokov, zavražďovania a únosu.

Na základe uvedeného navrhovateľ navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že napadnutý rozsudok ako vecne správny navrhol potvrdiť. Odporca uviedol, že FARC možno považovať za neštátneho pôvodcu prenasledovania. Poukázal na to, že navrhovateľ ponúkanú ochranu polície odmietol, no relevantný dôvod odmietnutia neuviedol, preto odporca naďalej zastáva názor, že štát bol navrhovateľovi schopný a ochotný poskytnúť ochranu pred prípadným prenasledovaním alebo vážnym bezprávím.

K návrhu o udelenie azylu z humanitných dôvodov uviedol, že to je vecou správneho uváženia odporcu a navrhovateľ neuviedol počas konania žiadnu skutočnosť, ktorá by to podmieňovala. Stotožnil sa s tvrdením krajského súdu, že absentuje dôvod opodstatnených obáv

z prenasledovania. Dôvodil, že navrhovateľ počas konania nepreukázal, že by mu v krajine pôvodu hrozilo prenasledovanie alebo perzekúcia, či vážne bezprávie z dôvodov uvedených v Ženevskom dohovore roku 1951 a v zákone o azyle.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „OSP“) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je čiastočne dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14.9.2010 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Podľa § 2 zákona o azyle sa na účely tohto zákona rozumie:

b) azylom ochrana cudzinca pred prenasledovaním z dôvodov uvedených v medzinárodnej zmluve alebo v osobitnom predpise,

c) doplnkovou ochranou ochrana pred vážnym bezpráviem v krajine pôvodu,

d) prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v

1. použítí fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia,
2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom,
3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu,
4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste,
5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2,
6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom,

e) pôvodcom prenasledovania alebo vážneho bezprávia

1. štát,
2. politické strany alebo politické hnutia alebo organizácie, ktoré ovládajú štát alebo podstatnú časť jeho územia, alebo

3. **neštátni pôvodcovia, ak možno preukázať, že subjekty uvedené v prvom a druhom bode nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím,**

f) vážnym bezprávím

1. uloženie trestu smrti alebo jeho výkon,
2. mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo
3. vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násilia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu.

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu **opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu,** alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle **ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia**, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b ods. 1 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov.

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods.1 zákona o azyle § 13c **ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.**

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t.j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa žiadateľ nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu a doplnkovej ochrany navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nesplnením podmienok vyplývajúcich zo zákona o azyle. Konštatoval, že navrhovateľ nemal problémy so štátnymi orgánmi a unesený bol len na základe podobnosti so svojim bratom – dvojčaťom. Aj podľa trestného oznámenia mu bola ponúknutá ochrana policajta v civile s permanentnou službou, čo však navrhovateľ nepovažoval za bezpečné. Odporca preto mal za preukázané, že štátne orgány mali snahu navrhovateľovi pomôcť, o čom svedčí jednak prijatie trestného oznámenia a tiež ponuka na ochranu. Uviedol, že navrhovateľ nevyužil ani možnosť presídlenia do inej oblasti Kolumbie. Neposkytnutie doplnkovej ochrany odôvodnil tým, že navrhovateľ v krajine pôvodu pracoval, študoval, podnikal a jeho problémy vyplývali len pre jeho podobnosť s bratom, ktorý je policajt. Vyslovil presvedčenie, že ak by sa navrhovateľ presídlil do inej oblasti Kolumbie, jeho problémy by určite prestali.

Zároveň vyslovil, že pre udelenie azylu z humanitných dôvodov neexistuje žiadne právny nárok žiadateľa a je to len vecou správneho uváženia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zo spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu, zistil, že dňa 6.1.2009 požiadal navrhovateľ o udelenie azylu. Ako dôvod svojej žiadosti označil únos gerilami a jeho obavy, že sa znova môže dostať do ich rúk.

Z dotazníka žiadateľa o azyl zo dňa 23.1.2009 vyplýva, že z krajiny pôvodu vycestoval letecky na vlastný cestovný pas opatrený slovenskými vízami dňa 18.8.2008, 19.8.2008 priletel do Prahy, odkiaľ šiel autom do Francúzska a dňa 22.8.2008 dorazil do Toulouse, kde mu bolo oznámené, že musí odísť na Slovensko vybaviť si legálny pobyt, keďže mal udelené slovenské víza. Následne cestoval letecky do Viedne a odtiaľ do Košíc, kde požiadal o azyl.

Na otázku, čo bolo jeho cieľom pri odlete z Kolumbie uviedol, že chcel ísť na Slovensko, ale po pristátí v Prahe odstal informácie od pani A., ktorá s ním cestovala, aby odišiel do Francúzska.

Na otázku, či bolo voči nemu vedené trestné konanie odpovedal, že trestne stíhaný nebol ani v Kolumbii, ani vo Francúzsku.

Na otázku, či bol členom nejakej politickej strany alebo hnutia uviedol, že nebol.

Na výzvu, aby uviedol dôvody svojej žiadosti o azyl uviedol svoje obavy z geríl a to, že sa môže znova dostať do ich rúk. Uviedol, že 19.4.2008 cestoval autobusom z Papayan do Florencie, odkiaľ ho vzali povstalci s tým, že ho poznajú, že je policajt a odviezli ho do hôr. Väzňom bol do 7.6.2008, kedy ho oslobodila polícia. Potom sa vrátil domov, no následne kontaktoval pani A. z organizácie Fundacion Hogar De Paso. Dôvodom jeho žiadosti je strach o svoj život.

Ďalej z dotazníka vyplýva, že brat navrhovateľa je radovým policajtom a je aj členom disciplinárneho orgánu polície a že navrhovateľ nemal žiadne problémy so štátnymi orgánmi a predtým nemal ani problémy s povstalcami.

Na otázku, prečo neodišiel do inej časti Kolumbie odpovedal, že jeho brat je policajtom už 19 rokov a prešiel v rámci služby rôznymi časťami Kolumbie, preto si myslí, že by ho spoznali a aj inde by mu hrozilo nebezpečenstvo zo strany povstalcov.

Na otázku, čoho sa obáva v prípade návratu do krajiny pôvodu uviedol, že má strach z povstalcov, obáva sa o svoju bezpečnosť a tiež, že by mu možno polícia vytýkala, že nedodržel víza.

Súčasťou administratívneho spisu sú aj fotografia navrhovateľa spolu s jeho bratom dvojčaťom, fotokópia zápisnice spísanej na policajnom inšpektoráte dňa 8.8.2008, trestné oznámenie navrhovateľa zo dňa 6.9.2006 a správy o krajine pôvodu z rôznych zdrojov.

Z úradného prekladu trestného oznámenia vyplýva, že ho podal navrhovateľ na prokuratúre v Santander de Quilichao, kraj Cauca, dňa 6.9.2006 s tým, že gerily vyhlásili, že rodinní príslušníci verejných síl predstavujú pre nich „vojenský terč“, pričom v jeho prípade je to ešte horšie kvôli fyzickej podobe s bratom – dvojčaťom, ktorý je policajtom. Po dohode so zamestnávateľom mu pre jeho bezpečnosť bola upravená aj pracovná doba, musel prespávať v hoteloch, pretože sa mu vyhrážali, aj telefonicky, že ho tam nechcú vidieť, urážali ho hrubými nadávkami, lebo si ho mýlia s jeho bratom. Rovnako musel obmedziť svoju činnosť v nadácii Fundacion Hogar de Paso Solidaridad (Prechodný domov – vzájomnosť), ktorej bol zakladajúcim členom. Uviedol, že mu polícia síce ponúkla ochranu – policajta v civile s permanentnou službou, čo by však podľa jeho názoru určite nebolo bezpečné, pretože každého člena policajného oddielu tu poznajú. Na otázku prokurátora, či už v danej veci podal niekedy trestné oznámenie uviedol, že aby mohol podať aspoň toto oznámenie, musel prísť v sprievode polície, lebo vždy, keď chcel oznámenie podať, mu bolo povedané, že vyhrážky nespádajú do pôsobnosti prokuratúry, ale inšpekcie, pretože ide o náhodné alebo menej vážne záležitosti. Preto navštívil inšpekcie, kde mu inšpektorka Dr. L. povedala, že toto spadá do kompetencie prokuratúry.

Z úradného prekladu zápisnice úradu špeciálnej polície v Tacueyó, okres Toribio (Cauca), spísanej policajným inšpektorom A. s oslobodeným rukojemníkom J. (navrhovateľom) dňa 8.8.2008 vyplýva, že dňa 7.6.2008 o 6.00 ráno sa dostavil W. s úmyslom vypovedať. W. uviedol, že

chcel dezertovať z hnutia (mobilná kolóna Jacobo Arenas), preto sa rozhodol prepustiť A.A.R. a J.J., ktorých dostal za úlohu strážiť. R. nechal v Palo Cauca spútaného reťazami, keď počul prítomnosť armády, zľakol sa a vzal so sebou len J., ktorý bol preňho jedinou zárukou života, aby sa mohol dostať do programu demobilizovaných a že si vždy myslel, že ide o policajta, hoci J. tvrdil opak. Preto polícii prenechal navrhovateľa a inšpektora prosil, aby ho neoznámil. Zo zápisnice ďalej vyplýva, že W. opustil priestory inšpekcie a zanechal tam J. N., ktorý tvrdil, že ho dovedli z autobusu.

V tejto zápisnici je ďalej zaznamenaná výpoveď navrhovateľa, z ktorej vyplýva, že ho 2 muži vyzerajúci ako vidiečania vyzvali, aby s nimi vystúpil z autobusu, čo urobil a potom mu oznámili, že ho zadržal front „Jacobó Arenas“ Revolučných síl Kolumbie – FARC. Hoci im ukázal svoj preukaz totožnosti, neverili, že nie je policajtom. Počas pôsobenia svojho brata v Santander de Quilichao bol obeťou telefonických vyhrážok, sledovania a pod. odvedli ho do hôr a prideliť ho k W., ktorý už mal na starosti uneseného menom A., dali mu na krk a ruky reťaze, zaobchádzali s ním hrubo, podmienky boli zlé. Po nejakej dobe im W. oznámil svoj úmysel dezertovať a ich – väzňov – prepustiť. A.A.R. nechal W. v dome neďaleko cesty z Palo do Calota a jeho vzal so sebou. Zároveň navrhovateľ požiadal, aby jeho prepustenie ostalo utajené kvôli ochrane jeho rodiny a najmä jeho brata.

S navrhovateľom bol vykonaný aj doplňujúci pohovor dňa 30.3.2009, z ktorého vyplýva, že bol unesený preto, že ho povstalci považovali za jeho brata – policajta, v zajatí bol asi 7 týždňov. Výsledok ním podaného trestného oznámenia nepozná a dodal, že v Kolumbii trestné oznámenia vedú málokedy k niečomu. A., zakladateľka nadácie FOHAPASO, ktorú kontaktoval asi dva dni po prepustení únoscami a s ktorou pricestoval do Prahy a odtiaľ spolu cestovali do Francúzska, je zrejme stále vo Francúzsku. V Prahe sa mali stretnúť s mužom menom C., no nedvíhal telefón a tak sa rozhodli odísť do Francúzska.

Navrhovateľ na otázku, či skúmal možnosti presídlenia do inej oblasti Kolumbie, kde by ho nikto nepoznal odpovedal, že by sa nikde v Kolumbii necítil bezpečne, lebo polícia, vojsko a ozbrojené skupiny sú premiešané a nikto nevie, kto je kto.

Na základe takto zisteného a doplneného skutkového stavu vydal odporca dňa 6.4.2009 rozhodnutie, ktorým vyslovil, že navrhovateľovi neudeľuje azyl a neposkytne mu doplnkovú ochranu.

Neposkytnutie azylu odôvodnil tým, že navrhovateľ nemal problémy so štátnymi orgánmi, unesený bol len na základe podobnosti svojim bratom – policajtom, bola mu ponúknutá policajná ochranu, ktorú však odmietol a nevyužil ani možnosť vnútorného presídlenia. Navrhovateľ nespĺnil zákonnú podmienku pre udelenie azylu v zmysle § 8 zákona o azyle.

Je teda zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca vychádzal, pričom odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu dospel k záveru, že odporca riadne vyhodnotil dokazovanie, ktoré vyústilo v riadne zistený skutkový stav, z ktorého odporca vychádzal pri svojom rozhodovaní o tom, či u navrhovateľa existujú dôvody pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol. Pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodiť, že by odporcovi vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia.

Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d/ zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu. U navrhovateľa absentoval práve dôvod obáv z prenasledovania alebo vážneho bezprávia tak, ako je vymedzený zákonom – teda **z rasových,**

národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku a opakovane aj v odvolaní proti rozsudku krajského súdu žiadal udelenie azylu tvrdiac, že má obavy z prenasledovania pre jeho príslušnosť k sociálnej skupine, ktorú označil ako „príslušníci bezpečnostných zložiek a ich rodinní príslušníci“.

Zákon upravuje pojem „sociálna skupina“ v § 109a ods. 4 písm. e/ zákona o azyle tak, že skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodené charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná; v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu.

Preto aj podľa názoru odvolacieho súdu nemožno považovať obavy navrhovateľa z prenasledovania či vážneho bezprávia zo strany geríl (FARC) ako nešťátnych pôvodcov prenasledovania a vážneho bezprávia z dôvodu, že je bratom policajta, teda člena bezpečnostných zložiek, ktorí sú často terčom únosov, za také, ktoré by bolo možné podradiť pod obavy z prenasledovania z dôvodu príslušnosti k sociálnej skupine, ani zo žiadneho iného dôvodu, ktoré sú taxatívne vymedzené v § 8 zákona o azyle. Navrhovateľ totiž nebol terčom urážok, vyhrážok a nakoniec únosu z toho dôvodu, že bol bratom policajta, teda že ide o rodinného príslušníka člena bezpečnostných zložiek, ale len preto, že si ho povstalci s policajtom splietli pre jeho fyzickú podobnosť s bratom, nakoľko ide o dvojčatá.

Treba tiež dodať, že v prípade ak sú pôvodcami prenasledovania alebo vážneho bezprávia nešťátni pôvodcovia, je ďalším zákonným znakom to, že možno preukázať, že štát, prípadne politické strany alebo politické hnutia alebo organizácie, ktoré ovládajú štát alebo podstatnú časť jeho územia, nie sú schopné alebo ochotné poskytnúť ochranu pred prenasledovaním alebo vážnym bezprávím. Zo vykonaných dôkazov je však preukázané, že navrhovateľovi bola ponúknutá policajná ochrana, teda štát bol ochotný navrhovateľovi ochranu pred gerilami poskytnúť.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že je potrebné považovať za správny záver správneho orgánu i krajského súdu, že u navrhovateľa neboli zistené dôvody pre udelenie azylu ani z ďalších relevantných dôvodov v zmysle zákona o azyle, pričom treba zdôrazniť, že poskytnutie azylu z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou správneho uváženia príslušného správneho orgánu.

Podľa odporcu navrhovateľ nespĺnil ani zákonom stanovené podmienky pre udelenie doplnkovej ochrany, ktorá sa poskytuje vtedy, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, pričom vážnym bezprávím sa podľa § 2 písm. f/ zákona o azyle rozumie uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Odporca konštatoval, že ani jedna z uvedených možností vážneho bezprávia sa u navrhovateľa nepreukázala ani nepotvrdila. Žiadateľ v krajine pôvodu pracoval, študoval, podnikal a jeho problémy vyplývali len z toho, že si ho mýlili s jeho bratom – dvojčaťom, ktorý je policajtom, pričom tieto problémy by určite zmizli, keby sa žiadateľ presídlil do inej oblasti Kolumbie.

Na rozdiel od krajského súdu však odvolací súd záver odporcu o neexistencii predpokladov pre poskytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi, považoval za nepodložený a nesprávny. Odporca v časti odôvodnenia rozhodnutia o neposkytnutí doplnkovej ochrany podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle len stroho konštatoval, že problémy navrhovateľa vyplývajúce z jeho podobnosti s bratom by určite prestali v prípade jeho presídlenia do inej časti krajiny. Krajský súd konštatoval, že konflikt v Kolumbii nedosahuje úroveň vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, v dôsledku ktorého by bola osobná integrita navrhovateľa v prípade jeho návratu ohrozená.

Zo správ o krajine pôvodu (Správa Ministerstva zahraničných vecí USA o dodržiavaní ľudských práv v Kolumbii v roku 2008; Human Rights Watch: World Report 2009, Columbia – events of 2008, z januára 2010; Amnesty International – „Leave us in peace“ z 28.10.2008; UNHCR: Colombia reporta violaciones de derechos humanos por partes de conflicto armado, 3.4.2009) vyplýva, že v Kolumbii pretrváva vnútorný ozbrojený konflikt medzi vládou

a teroristickými skupinami, najmä FARC a ELN. V konfliktných oblastiach prebiehajú intenzívne boje. Gerily pokračujú v únosoch, používajú nášľapné míny, verbujú detských bojovníkov, často sa objavujú správy a mimosúdnych popravách civilistov vykonávaných armádou. Objavili sa prípady, v ktorých aj bezpečnostné sily jednali v rozpore so zákonom. FARC aj ELN porušujú ľudské práva – zabíjajú z politických dôvodov, aj bývalých členov bezpečnostných zložiek a miestnych predstaviteľov, dochádza k násilným zmiznutiam, masívnym núteným presídleniam. Orgány činné v trestnom konaní sú zastrášané a v krajine panuje faktická beztrestnosť, keď sa trestné oznámenia často len zakladajú a nič sa na ich podklade ďalej nedeje; beztrestnosť a nestíhatelnosť sú základným činiteľom tohto konfliktu a vedomie, že páchatelia zločinov nebudú potrestaní je jasným odkazom pre obeť týchto činov, že hľadať spravodlivosť je zbytočné. Z týchto správ ďalej vyplýva, že za posledných 20 rokov bolo zabitých viac ako 70 000 ľudí, z toho väčšinu tvorili civilisti, takmer 4 milióny obyvateľov bolo násilne presídlených, od začiatku konfliktu sa obeťami zmiznutia stalo až 30 000 ľudí, z toho v posledných 10 rokov viac ako 20 000. Presné čísla nie sú známe, pretože porušovanie ľudských práv vo väčšine prípadov obeť ani nenahlásia. Oficiálne správy deklarujú krajinu za takú, ktorá už prekonala svoju krvavú minulosť, no skutočnosť je iná.

Prebiehajúci vnútorný ozbrojený konflikt, v tomto prípade medzi vládou a teroristickými skupinami (najmä FARC a ELN), spolu s existenciou vážnych dôvodov domnievať sa, že navrhovateľ by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho a individuálneho ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osoby, za situácie, keď je z podkladov administratívneho spisu preukázané, že terčom násilia, únosov a iných foriem ohrozenia života alebo nedotknuteľnosti osôb sú aj civilisti (navrhovateľ tvrdil, že sám bol obeťou únosu gerilami) a že dokonca tvoria väčšinu z obetí konfliktu, je jednou zo skutočností, ktorá v zmysle § 2 písm. f/ zákona o azyle patrí medzi formy „vážneho bezprávia“. Preto podľa názoru odvolacieho súdu krajský súd i odporca nesprávne a neúplne vyhodnotili podklady a správy o krajine pôvodu, ktoré mali k dispozícii, keď dospeli k záveru, že niet predpokladov pre poskytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní zameral na zistenie skutočnej a aktuálnej situácie v Kolumbii z hľadiska existencie a trvania vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu ako aj možnosti faktickej ochrany civilistov pred násilím. Súď pritom poznamenáva, že vzhľadom na navrhovateľom vyslovené obavy o svoju bezpečnosť

v súvislosti s prebiehajúcim konfliktom bude potrebné vyhodnotiť tieto tvrdenia aj z pohľadu vyhodnotenia opodstatnenosti jeho strachu.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe potvrdenia rozsudku v časti, ktorou krajský súd potvrdil rozhodnutie odporcu o neudelení azylu zmeny rozsudku krajského súdu v časti, ktorou potvrdil rozhodnutie odporcu o neposkytnutí doplnkovej ochrany tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 2 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP. Navrhovateľovi, ktorý síce bol sčasti v konaní úspešný, náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich nevyčísľil v zákonnej lehote v súlade s § 151 ods. 1 OSP.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 14. septembra 2010

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová